

בפריפריה מצביעים ברגליים בעד שוק עבודה דיגיטלי

במהלך המשבר נרשם זינוק חד בביקוש להכשרות מקצועיות שסופקו באינטרנט למשתתפים מהפריפריה החברתית והגאוגרפית ■ הממשלה צריכה למנף זאת כדי לתכנן מהלך לשילוב אוכלוסייה נוספת במהפכה הדיגיטלית

18:28 10.06.2020 מאת: **משה שפירא**

המשבר הכלכלי שנלווה לקורונה הכה בעוצמה בפריפריה של ישראל. ערים דוגמת בית שאן דיווחו על זינוק של פי שמונה באבטלה, ויישובים הסובלים בשגרה מפערים כלכליים גדולים לעומת המרכז ספגו מהלומה נוספת כשנאלצו להוציא עובדים לחל"ת ולהקפיא תכניות סיוע לתושבים. אלא, שכעת מתברר, כי המשבר הוביל גם לפריצת דרך מפתיעה, המבשרת טובות בתחום התעסוקה.

במהלך המשבר נרשם זינוק חד בביקוש להכשרות מקצועיות וייעוץ תעסוקתי שסופקו באינטרנט למשתתפים מהפריפריה החברתית והגאוגרפית. לדוגמא, שיעורי ההרשמה לתכנית שאנו מפעילים זה שנים לנשים חד-הוריות בתחום ההכשרה המקצועית גדלו פי שלושה אחרי שהעברנו אותה לזום בגלל הקורונה. בנוסף, הביקוש לייעוץ תעסוקתי לאוכלוסייה החרדית והדתית-לאומית חווה גידול דרמטי עוד יותר בזכות המעבר לדיגיטל, והיקף הנרשמים לתכנית זינק בלא פחות מ-800 אחוזים.

הזינוק בביקוש נבע באופן טבעי מכך שעובדים רבים מצאו את עצמם מול שוקת שבורה, וחיששו כל נתיב לפרנסה. אך הפרט המעניין הוא, שהשימוש בדיגיטל לא הרתיע איש ולא חסם מחפשי עבודה הנמנים על קבוצות מוחלשות. זאת, אחרי שנים שבהן שמענו על פערים באוריינות דיגיטלית ובזמינות של מחשוב בפריפריה, ובפרט במגזר החרדי.

זה לא שהפערים נעלמו - אבל הקורונה הוכיחה, כי לרבים יש את הרצון ואת היכולת להתגבר עליהם ולמצוא פתרונות. חלק מהפתרונות הגיעו קרוב לוודאי דרך בני משפחה וחברים, חלק אחר דרך הגדלת ההוצאה המשפחתית על רכישת מחשבים וחייבור לרשת, אבל בשורה התחתונה - בפריפריה החברתית הצביעו ברגליים בעד הדיגיטל.

למגמה זו פוטנציאל לחולל שינוי משמעותי, ולסלול את הדרך להשתלבותן של קבוצות מוזרות בשוק העבודה החדש. ישראל מתמודדת מזה שנים עם פערים גדולים בין המרכז לפריפריה בתחום התעסוקה, לרבות בנוגע לרמות השתכרות, היצע משרות, זמינות של תשתיות תחבורה, והשפעה של המצב התעסוקתי על המוביליות החברתית. וכאשר שוק העבודה נסמך יותר ויותר על חדשנות טכנולוגית, החשש הוא כי הפערים יתרחבו. מכאן, שאם אוכלוסיות דוגמת חד הוריות וחרדים מראות סימנים של השתלבות בתעסוקה דיגיטלית, אסור לנו לעצום עיניים ולייחס זאת רק למשבר.

על הממשלה למנף את הקולות שעלו מהפריפריה בזמן המשבר כדי לתכנן ולתקצב מהלך אסטרטגי לשילוב הפריפריה החברתית והגאוגרפית במהפכה הדיגיטלית. החל מקורסים ללמידה מקוונת, דרך הכוונה תעסוקתית באינטרנט, וכלה בפרויקטים להשמה ולקליטה דיגיטלית של עובדים חדשים - כל אלה עשויים לתרום לצמצום פערים ולהעלאת היקף התעסוקה האיכותית בפריפריה.

הממשלה צריכה גם לתת דוגמא אישית, ולהעביר כמה שיותר מעובדי המגזר הציבורי ומהשירותים החברתיים שהיא מספקת לדיגיטל. לא רק שזה יחסוך זמן ומשאבים, אלא שכן גם יחלחל המסר ולפיו ההשתייכות הסוציו-אקונומית והגאוגרפית של אדם אינה עוד הגורם המכריע בעתידו הכלכלי.

כדי שכל זה יעבוד, על משרדי הממשלה להתאים תרבותית את מתכונת ההכשרות. לדוגמא, יש להשתמש בשפה המותאמת לרקע התרבותי בקרב אוכלוסיות כגון החברת החרדית. הדבר צריך לבוא לידי ביטוי בזיהוי של המצב האישי והתעסוקתי של מחפשי העבודה, בסימוציות של ראיונות העבודה, בפגישות ההכוונה ובסדנאות המקוונות. התאמה חשובה גם בשוק העבודה המסורתי, אך האתגרים שמזמן הדיגיטל מחייבים להקפיד עליה.

מרביתם לדבר אצלנו על כך שהקורונה איננה רק משבר אלא גם הזדמנות. אין המחשה טובה לכך מה"טעמה" שטעמנו במהלך המשבר לגבי השתלבותן של קבוצות מיוחדות בלמידה דיגיטלית, ובעיקר לגבי הביקוש הגבוה והמוטיבציה העזה בקרבן להצליח.

הכותב הוא מנכ"ל קרן ידיות טורונטו